

Plastmasas apstrādes mašīnu un iekārtu operators

1. Kvalifikācijas nosaukums	Plastmasas apstrādes mašīnu un iekārtu operators
2. Tautsaimniecības nozare	Starptautiskajā standarta profesiju klasifikācijā ISCO-08 atbilst grupai: <ul style="list-style-type: none"> • 8142 Plastmasas izstrādājumu iekārtu operatori. Saskaņā ar Polijas darbību klasifikāciju (PKD 2007): <ul style="list-style-type: none"> • C sadaļa – Ražošana. Profesijas parastais nosaukums: <ul style="list-style-type: none"> • operators; • Seters (ķīmiskā rūpniecība)
3. Kvalifikācijas līmenis:	Iesācējs Praksē demonstrē pamatzināšanas un prasmes, pats nepieņem lēmumus, profesionālā pieredze nepārsniedz 1 gadu.

<p>4. Profesijas/nodarbošanās apraksts:</p>	<p>Zināšanas (ko darbinieks zina un saprot):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zina un izprot izvēlētā uzņēmuma darbības principus ekonomiskā tirgus vidē; 2. zina un izprot plastmasas izstrādājumu ražošanā izmantojamo mašīnu un ierīču lietošanas principus; 3. zina un izprot plastmasas izstrādājumu ražošanas procesos izmantojamo vadības un mērinstrumentu lietošanas principus; 4. zina plastmasas izstrādājumu ražošanas procesa gaitas un parametru dokumentēšanas metodes; 5. zina plastmasas apstrādei izmantojamo mašīnu, ierīču un instrumentu tehniskā stāvokļa novērtēšanas principus; 6. zina plastmasas apstrādē izmantojamo mašīnu un ierīču instrumentācijas komplektēšanas principus; 7. pārzina MS Office pakotni, zina datoru biroja programmu darbības principus, ar veikto darbību saistītos interneta resursus, citus plastmasas apstrādē izmantotos tehniskos/tehnoloģiskos risinājumus; 8. ir pamatzināšanas biroja darba jomā (IT programmatūra, biroja programmas, dienesta noslēpums, personas datu aizsardzība, iekārtu un biroja tehnoloģiju ierīču darbība) u.c.; 9. zina un izprot noteikumus, procedūras un veselības un drošības standartus, kas attiecas uz veicamajiem profesionālajiem uzdevumiem; 10. zina svešvalodu (piem., angļu valodu) saziņas/pamata līmenī; 11. zina ētikas un kultūras pamatprincipus profesionālo uzdevumu veikšanā; 12. zina komunikācijas pamatnoteikumus, kas nepieciešami pasūtījumu izpildei un sadarbībai komandā. <p>Prasmes (ko darbinieks var darīt):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prot lietot mašīnu un iekārtu tehnisko dokumentāciju un ievērot tehnisko rasējumu standartus; 2. prot novērtēt plastmasas apstrādē izmantoto mašīnu, ierīču un instrumentu tehnisko stāvokli; 3. prot izmantot instrumentus un mašīnas plastmasas izstrādājumu ražošanai; 4. prot sagatavot materiālus un izejvielas plastmasas izstrādājumu ražošanai; 5. var transportēt no noliktavas uz darba vietu izejvielas un pusfabrikātus, no kuriem tiks izgatavoti plastmasas izstrādājumi; 6. prot noteikt plastmasas apstrādes parametrus, pamatojoties uz tehnoloģisko dokumentāciju; 7. prot novērtēt plastmasas izstrādājumu kvalitāti; 8. var veikt darbības, kas saistītas ar plastmasas izstrādājumu apdari, marķēšanu un iepakojšanu; 9. var tikt galā ar plastmasas apstrādei izmantoto mašīnu un ierīču ikdienas apkopi; 10. var ziņot par plastmasas apstrādē izmantotās mašīnas un iekārtas atteici;
--	--

11. prot ievērot ergonomikas, arodveselības un darba drošības principus un pielietot ugunsdrošības un vides aizsardzības likumu;
12. prot strādāt ar datoru, biroja programmām un izmantot interneta resursus vienkāršu profesionālu uzdevumu veikšanai;
13. spēj strādāt starpdisciplinārās komandās, risinot ar plastmasas apstrādes procesu saistītas problēmas;
14. prot lietot svešvalodu saziņas līmenī ar ieinteresētajām pusēm;
15. ir organizatoriskas un analītiskas prasmes savā darbā, piem. plānošana un korekcija atbilstoši apstākļiem, kas saistīti ar plastmasas apstrādes procesu;
16. prot veidot darba apstākļus, ievērojot darba aizsardzības principus - ievēro no tehnoloģijām izrietošās prasības un darba organizācijas principus; darbojas saskaņā ar normatīvajiem aktiem un instrukcijām, kas saistītas ar plastmasas apstrādi;
17. prot izpildīt saņemtos norādījumus, komandas un ievērot saņemtos padomus saistībā ar plastmasas apstrādes procesu;
18. spēj noteikt savas profesionālās darbības viegli prognozējamo ietekmi;
19. Profesionālajos kontaktos prot ievērot kultūras un ētikas principus;
20. var plānot savu profesionālo izaugsmi.

Sociālās kompetences (Attieksmes, iezīmes, vērtības, ko cilvēks pārstāv, gatavība veikt konkrētus uzdevumus un sagatavotība konkrētu pienākumu izpildei; spēja veidot savu attīstību un autonoma un atbildīga līdzdalība profesionālajā un sociālajā dzīvē. Tās ņem vērā ētisko kontekstu par savu rīcību.):

1. plānošanas un organizatoriskās prasmes;
2. spēja koncentrēties un sadalīt uzmanību;
3. izturība pret stresu, izturība pret darbu zem laika spiediena;
4. atvērtība, komunikabilitāte;
5. disciplīna un apņēmība, atbildības uzņemšanās par profesionāliem uzdevumiem;
6. precizitāte, apzinīgums, uzticama uzticēto profesionālo uzdevumu veikšana;
7. gatavība ievērot pienācīgu rūpību, veicot profesionālo darbību, tai skaitā pienācīgu rūpību par darba vietu, instrumentiem un materiāliem;
8. dienesta noslēpuma ievērošana;
9. gatavība izpildīt saņemtos norādījumus; ievērot norādījumus un saņemt padomu;
10. gatavība sadarboties profesionālās darbības veikšanā;
11. gatavība ievērot piemērojamos ētikas standartus un kultūras principus;
12. gatavība rīkoties saskaņā ar darba devēja noteiktajiem normatīvajiem aktiem un kārtību, kas saistīta ar profesionālo darbu - ievērot darba disciplīnas principus;

13. gatavība ņemt vērā tiešu un atliktu, viegli prognozējamu sava darba veikšanas veida ietekmi;
14. gatavība komunicēt darba vidē tā, lai: netraucētu ar veiktajiem profesionālajiem uzdevumiem saistītās informācijas apriti, nodrošinot elastību saskarsmē ar klientiem un labu sadarbību kolektīvā;
15. gatavība pabeigt un padziļināt savas profesionālās kompetences veikto uzdevumu ietvaros.

Formālās prasības attiecībā uz izglītību/Neformālās prasības attiecībā uz kandidāta profesionālo pieredzi, kas nepieciešama, lai stātos darbā

Plastmasas apstrādes mašīnu un iekārtu operatora profesijas iegūšanai formāli nepieciešamā izglītība ir saistīta ar:

1. attiecīgajā valstī piemērojamais izglītības ceļš, kas ļauj iegūt oficiālu kvalifikāciju, kas nepieciešama plastmasas apstrādes mašīnu un iekārtu operatora profesijas veikšanai, piemēram, iekārtas plastmasas apstrādei, piem. tehnikums, arodskola (otrā līmeņa skola Polijā), profesionālais eksāmens kvalifikācijai plastmasas apstrādes mašīnu un iekārtu ekspluatācijas profesijā (CHM.01. - profesijas kods 814209);
2. augstākās izglītības ceļš noteiktā valstī, piemēram:
  - 1) augstākās izglītības absolvēšana - pirmā vai otrā pakāpe (inženiera vai maģistra grāds) mehānikas un mašīnbūves nozarē. Tās ir inženierzinātņu un tehnisko zinātņu nozares studijas, kuru mācību programmā uzmanība pievērsta tehniskās mehānikas, mašīnu konstruēšanas, robotikas, mašīnu diagnostikas, plastmasas apstrādes un plastmasas formēšanas nozares jautājumiem.
  - 2) pēcdiploma studiju pabeigšana studiju jomā (piemēram, automatizācija, rūpniecisko procesu automatizācija).

FORMĀLĀS PRASĪBAS attiecībā uz jūsu izglītības dokumentāciju:

1. profesionālo kvalifikāciju apliecinošu diplomu pēc tehnikuma,
  2. pakāpes arodskolas vai pēcvidusskolas absolvēšanas vai šīs izglītības iegūšanas citās līdzvērtīgās izglītības formās un pēc kvalifikāciju profesijā apliecinošu eksāmenu nokārtošanas. Brieduma apliecība. (PQF IV kvalifikācijas līmenis)
- vai
2. 1. vai 2. pakāpes diploms mehatronikas nozarē (inženierzinātnes un/vai maģistra grāds) - (PQF VI un VII līmenis)
- vai
3. pēcdiploma diploms pēc 1. vai 2. pakāpes studiju pabeigšanas tehniskajās nozarēs (PKI VI un VII līmenis)
- vai
4. Papildus darba devējs var pieprasīt/dot priekšroku citiem

dokumentiem: citi diplomi, atestāti, sertifikāti, kas apliecina plastmasas apstrādes mašīnu un iekārtu operatora profesijai noderīgu kvalifikāciju (piemēram, svešvalodu prasmju līmenis, pamata/padziļinātas datorprasmes/virs datorprasmes).

NEFORMĀLĀS PRASĪBAS attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju (ja darbinieks neatbilst formālajām prasībām): iegūto tiesību praktizēt profesijā apliecinājums, apliecinot profesionālo pieredzi darbā plastmasas apstrādes mašīnu un iekārtu operatora profesijas jomā nepieciešamajā periodā. darba devējs (piemēram, darbu tehniskajā profesijā kandidāts ir veicis vismaz 2 gadus pēdējo 5 gadu laikā).

NEFORMĀLĀS PRASĪBAS attiecībā uz profesiju praktizēšanas kompetenču dokumentāciju (ja darbinieks neatbilst formālajām prasībām),

1) potenciālo darba devēju izziņas, kas apliecina kandidāta darbu plastmasas apstrādes mašīnu un iekārtu operatora profesijā vismaz 2 gadus pēdējo 5 gadu laikā pirms sertifikāta izsniegšanas dienas;

2) plastmasas apstrādes mašīnu un iekārtu operatora amata kandidāta iepriekšējo darba devēju rakstiskus ieteikumus.

<p>5. Prasības kvalifikācijas iegūšanai:</p>	<p>PRASĪBAS KVALIFIKACIJAS IEGŪŠANAI PĒC PIRMĀ DARBA GADA MAŠĪNU UN IEKĀRTU APSTRĀDES PLASTMASAS OPERATORA PROFESIONĀLĀ. Darbinieka iesaistīšanās sasniegto mācību rezultātu apstiprināšanas procesā, tai skaitā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. darbinieka (patstāvīgi vai ar karjeras padomdevēja/mentora/stažēšanās vadītāja – plastmasas apstrādes iekārtu un iekārtu operatora ar lielāku profesionālo pieredzi) atbalstu sasniegtie mācību rezultāti; 2. darbinieka izvēlēto mācību rezultātu sasniegumu dokumentēšana (piemēram, sertifikātu, izziņu par veiktajām praksēm/prakses, darba paraugu, videoierakstu, ieteikumu, amata apraksta veidā); dokumentācijas procesu var veikt patstāvīgi vai ar karjeras konsultanta/profesionāla mentora/prakses supervizora atbalstu; mācību rezultātu (zināšanu, prasmju un sociālo kompetenču) pārbaude, ko darba devējs veic, lai veiktu vienkāršus/ne īpaši sarežģītus profesionālos uzdevumus plastmasas apstrādes iekārtu un iekārtu operatora asistenta / plastmasas apstrādes iekārtu un iekārtu jaunākā operatora amatā.
<p>6. Veidi, kā iegūt kvalifikāciju:</p>	<p>Kvalifikācijas iegūšanas veidi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. caur formālo izglītību (skola, augstskola) - mācību rezultātu sasniegšanu apliecina atbilstošs diploms; 2. izmantojot neformālo izglītību – arod mācību, valodu kursus, tehnisko un IT apmācību un prasmju uzlabošanas jomā (attiecību veidošana, sarunu metodes, komunikācijas metodes, mārketinga metodes); 3. ikdienišķās mācīšanās ceļā - pašizglītība, zināšanu un specifisku prasmju apgūšana, veicot profesionālos uzdevumus, stažēšanās un profesionālā prakse tehniskā profila uzņēmumos; 4. karjeras konsultanta/cita profesionāla mentora palīdzība/atbalsts sasniegto mācību rezultātu diagnostikā, kompetenču trūkumu identificēšanā, to novēršanas paņēmienos un palīdzot darbiniekam pašam plānot savu profesionālo izaugsmi.
<p>7. Kritēriji kompetenču novērtēšanai:</p>	<p>Mācību rezultātu (zināšanu, prasmju un sociālo kompetenču) pārbaude/vērtēšana, kas nepieciešama vienkāršu/ne īpaši sarežģītu profesionālo uzdevumu veikšanai darba vietā, ietver 6 mācīšanās rezultātu kopas.</p> <p>1) Plastmasas apstrādes tehnoloģijas izmantošana. KRITĒRIJI (darbinieks):</p> <ol style="list-style-type: none"> a) risina vienkāršas tehniskas problēmas, balstoties uz zināšanām par plastmasas apstrādes likumiem; b) izmantot mašīnu un ierīču tehnisko dokumentāciju un ievērot tehnisko rasējumu standartus; c) novērtē plastmasas izstrādājumu kvalitāti un veic darbības, kas saistītas ar plastmasas izstrādājumu apdari, marķēšanu un

	<p>iepakošanu;</p> <p>d) veic plastmasas apstrādei izmantojamo mašīnu un iekārtu ikdienas apkopi;</p> <p>e) nosaka plastmasas apstrādes procesu parametrus, pamatojoties uz tehnoloģisko dokumentāciju;</p> <p>f) risina vienkāršas tehniskas problēmas, balstoties uz zināšanām par plastmasas apstrādes likumiem;</p> <p>g) izmantot mašīnu un ierīču tehnisko dokumentāciju un ievērot tehnisko rasējumu standartus;</p> <p>h) novērtēt plastmasas izstrādājumu kvalitāti un veikt darbības, kas saistītas ar plastmasas izstrādājumu apdari, marķēšanu un iepakošanu;</p> <p>i) veic plastmasas apstrādei izmantojamo mašīnu un ierīču ikdienas apkopi;</p> <p>j) nosaka plastmasas apstrādes parametrus, pamatojoties uz tehnoloģisko dokumentāciju;</p> <p>k) darbināt plastmasas apstrādes jomā izmantojamo datoru un programmas;</p> <p>l) novērtē plastmasas apstrādes jomas uzdevumu risināšanas pamatmetožu un rīku lietderību;</p> <p>m) var tīrīt un uzturēt darbināmas ierīces;</p> <p>n) spēj atšķirt plastmasu.</p> <p>2) Pareiza plastmasas apstrādes procesa plānošana, organizēšana un uzraudzība. KRITĒRIJI (darbinieks):</p> <p>a) izmanto instrumentus un mašīnas plastmasas izstrādājumu ražošanai, novērtē to tehnisko stāvokli un ziņo par defektiem;</p> <p>b) sagatavo materiālus un izejvielas plastmasas izstrādājumu ražošanai un nogādā tos no noliktavas uz darba vietu;</p> <p>c) piemēro noteikumus par plastmasas izstrādājumu ražošanas procesu ieviešanu;</p> <p>d) var pieņemt pasūtījumus plastmasas izstrādājumu ražošanai;</p> <p>e) spēj kontrolēt plastmasas izstrādājumu apstrādi</p> <p>f) piemērot ergonomikas, darba veselības un drošības principus, kā arī ugunsdrošības un vides aizsardzības likuma noteikumus;</p> <p>g) meklē potenciālos piegādātājus, apakšuzņēmējus un saņēmējus internet.</p> <p>3) Vienkāršu/ne īpaši sarežģītu profesionālo uzdevumu uzskaitē, kas saistīti ar plastmasas apstrādes procesu. KRITĒRIJI (darbinieks):</p> <p>a) izstrādā un izmanto dokumentāciju, kas saistīta ar vienkāršiem profesionāliem uzdevumiem, piem. kvantitatīvie dati plastmasas apstrādes procesa dokumentācijā;</p> <p>b) pielāgo plānotos ar plastmasas apstrādi saistītos uzdevumus atbilstoši mainīgajiem apstākļiem;</p> <p>c) izstrādā ar plastmasas apstrādes procesu saistīto dokumentāciju un sagatavo šī uzdevuma rezultātu apspriešanu;</p> <p>d) glabā ražošanas un kvalitātes dokumentāciju.</p>
--	---

	<p>4) Sadarbība ar klientiem/uzņēmējiem. KRITĒRIJI (darbinieks):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Prot sazināties (tostarp svešvalodā pamatlīmenī) ar klientiem un darbuzņēmējiem; b) Spēj iesniegt klientam komerciālu piedāvājumu; c) Sazinoties ar klientiem un darbuzņēmējiem, viņš var izmantot sarunu un mārketinga metodes. <p>5) Darba organizācija un disciplīna. KRITĒRIJI (darbinieks):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) piemēro noteikumus, procedūras un veselības un drošības standartus, kas attiecas uz veiktajiem profesionālajiem uzdevumiem; b) lieto datoru, izmanto interneta resursus vienkāršu profesionālu uzdevumu veikšanai; c) strādā individuāli un komandā, risina ar plastmasas apstrādes procesu saistītas problēmas; d) prot novērtēt uzdotā uzdevuma izpildei nepieciešamo laiku un spēj izstrādāt un īstenot darba grafiku, kas nodrošina termiņu ievērošanu; e) rīkojas saskaņā ar darba devēja noteiktajiem normatīvajiem aktiem un kārtību, kas saistīta ar profesionālo darbību - ievēro darba organizācijas un disciplīnas principus; f) atbilst prasībām, kas izriet no tehnoloģijas. <p>6) Sociālās kompetences, kas nosaka pareizu profesionālo uzdevumu izpildi. KRITĒRIJI (darbinieks):</p> <ul style="list-style-type: none"> a. spēj strādāt zem laika spiediena un tikt galā ar profesionālo stresu; b. respektē profesionālās ētikas principus un kultūru; c. plāno un organizē savu profesionālo izaugsmi; d. prot noteikt savas profesionālās darbības paredzamo ietekmi; e. izrāda vēlmi sadarboties profesionālās darbības veikšanas gaitā.
8. Kvalifikāciju veidojošo kompetenču novērtēšanas metodes:	<ul style="list-style-type: none"> 1. Pierādījumu un deklarāciju analīze (darbinieka sagatavots portfelis); 2. Nestrukturēta intervija; 3. Teorētiskais pārbaudījums - (tomēr tas rada pārmērīga stresa un izturības pret verifikāciju risku cilvēkiem, kuri ir sasnieguši mācību rezultātus galvenokārt ārpus formālās izglītības); 4. Kompetenču līdzsvars; 5. Novērošana reālos/imitētos darba vietas apstākļos.
9. Karjeras iespējas personai, kura ir apgūvusi kvalifikāciju:	<p>Plastmasas apstrādes iekārtu un iekārtu operators var atrast darbu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mazas un vidējas plastmasas detaļu ražošanas rūpnīcas visās rūpniecības nozarēs valstī un ārvalstīs, - pētniecības un attīstības nodaļas, kas nodarbojas ar plastmasas tehnoloģiju un pārstrādi.

	Viņa prasmes var būt noderīgas arī: - mehāniskās darbnīcas, - mašīnu tehniskās uzraudzības pakalpojumi.
--	---

Atruna: Šī publikācija atspoguļo tikai tās autoru viedokli, un Eiropas Komisijas atbalsts šīs publikācijas tapšanai nav uzskatāms par tās satura apstiprinājumu, un Komisija nekādā veidā neuzņemas atbildību par šeit ietvertās informācijas tālāku izmantošanu.